

Geweldiger dan water

Historische gebeurtenissen in een spirituele setting

**Overdenkingen naar aanleiding van
de Watersnood en de Bevrijding**

Ad Baas

Narratio

ISBN 978 90 5263 4975

NUR 707

Afbeeldingen © Gera Baas

© 2018 theologische uitgeverij Narratio,
Postbus 1006, 4200 CA Gorinchem.
tel. 0183 62 81 88 e-mail: info@narratio.nl
Actuele informatie is te vinden op www.narratio.nl
Onze uitgaven zijn ook te koop via de boekhandel en
www.kerkboek.nl (ook in België).

Niets uit deze uitgave mag verveelvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm, digitale bestandskopie, luisterboek, Digi-boek, Internet-PDF of op welke andere wijze dan ook, behoudens voor eigen gebruik, zonder de voorafgaande toestemming van de uitgever c.q. de auteur. Citaten tot maximaal vier regels zijn toegestaan, grotere citaten vallen onder het overnamerecht waarvoor toestemming is vereist, tenzij gedaan in het kader van een recensie.

Inhoud

Proloog	5
1. Hoe van God gesproken? Ouverture	7
2. Inundatie Oogstdienst 50 jaar Bevrijding Walcheren	10
3. Toespraken 50 jaar Bevrijding Nederland	13
4. Het geweld van het water 45 jaar na De Ramp	16
5. De berg bij de zee Zondag Werelddiaconaat	18
6. Over water gaan De zee is overal	22
7. Uit de modder Vredesweek na Nine Eleven	25
8. Waken 50 jaar na De Ramp	28
9. Bitter zoet 60 jaar Bevrijding Zeeland	31
10. Rivierenland 10 Jaar na de wateroverlast	34
11. Waar doen we het voor? 60 jaar Bevrijding Nederland	38
12. Schuld en boete Vóór Pasen	41
13. Levend water Continuo	44
14. Water in wijn Weer wordt het februari	47
15. Kopje onder N.a.v. het rapport God in Nederland	50

16. Gaan vissen	53
Na Pasen	
17. Verenigde Naties	56
Zondag Werelddiaconaat 55 jaar na De Ramp	
18. Schipbreuk	60
Het verhaal de wereld in	
19. Alles stroomt	62
Zondag Werelddiaconaat	
20 Verzoening	66
Twee bombardementen	
21. Het kind van de rekening	70
Vredeszondag 65 jaar na Bevrijding Nederland	
22. Mensen bij de zee	74
60 jaar na De Ramp	
23. De slag om de Schelde	76
70 Jaar later	
24. De zee was niet meer	80
Meidagen na 70 jaar	
25. Meer dan een watersnood	84
N.a.v. 65 jaar na De Ramp	
26. Een ander scenario	87
Finale	
Epiloog	90
Eerdere publicaties van de auteur:	92

Proloog

 *Vertrouw op mij, ik ken je naam;
waterstromen voeren je niet mee.
Ik leid je door elk woest gebied,
zelfs door vuren, vrees die niet.
Behouden draag ik je door de zee,
je bent zeer kostbaar in mijn oog.
Ik zend je redding van omhoog.
Ik ben Jaweh, de God die is!*

De Tsunami, de Twintowers, de stroom vluchtelingen, het zijn beelden uit het nieuws op ons netvlies gegrift en tot iconen geworden voor het onheil dat mensen treft. De bijbel kent ook beelden voor rampen. Jesaja 43,1-2 is een voorbeeld, water en vuur worden genoemd. Voor de mensen toen riep het werelden van miserie op. Wij kunnen ons er nog een voorstelling bij maken. Bij water wordt al snel gedacht aan een watersnood en bij vuur aan oorlogsgeweld. Beide roepen beelden op van desolate landschappen met dorpen en steden in puin. Jaarlijks zien we de beelden terug als in ons land de media ons herinneren aan de herdenkingen van de Watersnood van 1953 en de bezetting en bevrijding van de oorlogsjaren 1940-1945. Indrukwekkend zijn de beelden telkens weer. Indrukwekkender nog de verhalen van de mensen die het hebben meegemaakt. De beelden en verhalen zullen blijven zolang wij herdenken. Zo komen in 2019 en 2020 de internationale en nationale herdenkingen van het einde van de Tweede Wereldoorlog, 75 jaar na dato.

Na het zien van de uitzendingen rond de Nationale Herdenking van 65 jaar na de Watersnood, in februari dit jaar, zocht ik in mijn archief de overdenkingen bij elkaar door de jaren heen gehouden tijdens herdenkingsdiensten van de Watersnood en de Bevrijding in de Grote of Sint-Jacobskerk te Vlissingen. In die zoektocht kwam ik ook overdenkingen tegen gerelateerd aan de Watersnood en de Bevrijding. Samen werd het chronologisch een bundel historische gebeurtenissen in een spirituele setting. Na aarzeling heb ik een uitgever benaderd, de doorslag gaven de woorden van de profeet.

Zijn beelden roepen niet enkel onheil op, maar ook bemoediging en staan in een liefdesgedicht, dat niemand mag worden onthouden. Ook in deze bundel staan gedichten, die tenzij anders vermeld, van mijn hand zijn.

Vlissingen, zomer 2018, Ad Baas

1. Hoe van God gesproken?

Ouverture

Genesis 1, 2-4; Exodus 3, 1-15 en Johannes 1, 1-12

‘Flits’ je kunt het horen en zien! ‘Flits...!’ Of neem ‘verliefd’, dat kun je zelfs voelen, want woorden zijn meer dan een reeks letters. Woorden kunnen pijn doen; iemand zegt iets onaardigs van je en zonder aangeraakt te worden krijg je een klap in het gezicht. Woorden kunnen ook het omgekeerde, iemand zegt: “Ik houd van je” en het is of je in de armen van de ander ligt. Woorden zijn daden, geven en nemen. Een flits, een steek door het hart, een vlam in de nacht, een aanwakkerend vuur, een licht om van te leven!

Het leven gaat snel en de ontwikkelingen zijn haast niet bij te benen. De woorden ervoor evenmin vlug te vinden, computertaal, sms taal, worldwide digitaal. De tijd en de cultuur die we ademen, heel ons bestaan, het gaat voorbij als een flits, een zuchtje en we zijn niet meer. Wat zullen wij dan zeggen als we geen woorden hebben, of alleen een taal van toen voor de mensen van nu? We spreken niet meer als in een vorige eeuw. Hoe dan wel? Nog steeds geven woorden en nemen, kunnen pijn doen en omgekeerd! Toch zullen we de woorden moeten vinden, die duiden wat het leven brengt: liefde, voorspoed en geluk, maar ook tegenslagen, verdriet, dood, oorlogen en rampen.

In de kerk spreken we over God, vreemd eigenlijk! Hebben wij daar wel woorden voor? Zijn er voldoende letters om het onbenoembare uit te spreken? Zeg niet: “God is een abstract begrip, slechts enkele tekens uit het alfabet.” Voor je het weet, houd je een betoog, of klets je maar wat. Zo praten mensen al duizenden jaren. Ze preken en schrijven dogmatieken, maar het vreemde is dat ze telkens beweren, dat al ons spreken niet komt, omdat wij, maar Hij spreekt! We beweren dus het omgekeerde van wat wij zeggen. “God heeft het eerste woord en spreekt nog altijd voort!” Wie bedenkt er zoiets? De mens, want ‘alles over boven wordt beneden gezegd’, is het adagium. Maar daarmee is niet alles gezegd.

God zei: “Er moet licht komen en er was licht!” Met deze ene zin is onnoemlijk veel gezegd! Wie dit als mens zegt, zit in het donker en zoekt naar een schakelaar, maar kan het knopje niet vinden tot het besef groeit: ‘Er moet meer zijn in het leven dan ik nu ervaar, een doel, een bestemming, een nieuw begin, want dit mag geen einde zijn.’ Wie dit denkt, bedacht God niet, God was er al! “Noem Mij maar met een werkwoord, zei God tegen Mozes: Jaweh - Zijn! Zeg maar Ik Ben heeft je geroepen!”

Door die Naam aangesproken begon een volk van vreemdelingen en vluchtelingen een Exodus om het licht dat over hun duister scheen. Alles wat dan volgt, scheidt woord voor woord, daad na daad, dag aan dag een nieuwe plek voor mensen op een wereld die hen vreemd is geworden. Dit is geen natuurwetenschap, maar een evolutie in het besef dat er meer is! Zo kwam het woord tot Abraham: “Ga naar het land dat Ik je wijs!” en hij ging. Vraag niet ‘hoe’ als het je tegenzit en je een ramp te verduren krijgt, dan kan zelfs het Woord van God voelen als een slag, maar toch!

“I have a dream”, sprak Martin Luther King tijdens de mars op Washington. “Ik heb een droom, dat eens het volk zich zal verheffen en de wezenlijke bedoelingen van zijn geloof zal realiseren!” Als je de strekking van die droom beseft, blijf je niet zitten, dan is het inderdaad: gaan! Dan is het een verhaal dat gaat, een licht dat wordt geopenbaard en allen zullen zien. Zo zijn ze gegaan en nog zien we ze gaan in het Woord dat mens is geworden. ‘Gaan’ als een niet te stuiten besef van hoop en liefde in de Ene, die ons zo dicht op de huid is gekomen dat we er niet onderuit kunnen. Wijzelf in de beweging van het Woord dat over het donker van de wereld een licht aanstoot! Als wij dan toch ten ondergaan, doen we het opstandig, want we zullen leven! “Free at last, free at last! Thank God Almighty!”

“To be, or not to be, that’s the question!”, sprak Shakespeare’s Hamlet. Alles leek verloren, er restte hem enkel nog te zijn, of niet te zijn. Het is de kernvraag voor heel de mensheid: ‘Zijn of niet zijn!’ Wat we erover kunnen zeggen is nooit statisch, maar dynamisch, want in elk woord zit weer beweging; het raakt als een klap in het gezicht of als een arm om je heen. Het staat stil bij alle lampen uit, of gaat als een flits, een vlam in de nacht, een aanwakkerend vuur, een licht om bij te leven! Uiteindelijk de Zijnde zelf, zijn Woord in beweging: ‘zijn of niet zijn!’ Alleen zo kunnen we ze vinden de woorden, die duiden wat het leven brengt: liefde, voorspoed en geluk, maar ook tegenslagen, verdriet, dood, oorlogen en rampen.

Alleen ook zo van God gesproken als één die zegt: "Ik houd van je!"

*H*et Woord,
de onzegbare kracht
van zeggen en doen,
laat het horen en zien
hoe het gaat als wij
kennen en beleven:
de Stem die aanspreekt
en in beweging zet.